สมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3*

COMPETENCIES OF EDUCATIONAL INNOVATOR TO ENHANCE TEACHERS' LEARNING MANAGEMENT IN SCHOOL NETWORK GROUP 10 (PHU LON–PHA LUANG) UNDER UBON RATCHATHANI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

อุทัย สารารัฐ[1], สุรางคนา มัณยานนท์[2] และ สมหมาย สร้อยนาคพงษ์[3]

Utai Sararat[1], Surangkana Manyanon[2] and Sommai Soinapong[3]

[1-3]บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชธานี

[1-3]Graduate School, Ratchathani University, Thailand

Corresponding Author's Email: utai.sar@gmail.com

วันที่รับบทความ : 1 มิถุนายน 2569; วันแก้ไขบทความ 7 มิถุนายน 2569; วันตอบรับบทความ : 9 มิถุนายน 2569

Received 1 June 2026; Revised 7 June 2026; Accepted 9 June 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู และ 2) ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าว ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น–ผาหลวง) สังกัด

Citation:

* อุทัย สารารัฐ, สุรางคนา มัณยานนท์ และ สมหมาย สร้อยนาคพงษ์. (2569). สมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาสังคม, 4(4), 1134-1149.

Utai Sararat, Surangkana Manyanon and Sommai Soinapong. (2026). Competencies Of Educational Innovator To Enhance Teachers' Learning Management In School Network Group 10 (Phu Lon–Pha Luang) Under Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 4(4), 1134-1149.;

DOI: https://doi.org/10.

Website: https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 จำนวน 120 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 13 คน และครูผู้สอน 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม 40 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .439–.838 และ .440–.836 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และ .97 ตามลำดับ ได้รับแบบสอบถามคืนครบ 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.51, σ = .693) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.60, σ = .491) และ 2) แนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าว ได้แก่ การพัฒนาครูให้ใช้ข้อมูลและเครื่องมือดิจิทัลในการวิเคราะห์และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หรือระบบพี่เลี้ยงเพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์และการสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการสนับสนุนเครือข่ายวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมร่วมกัน อันจะช่วยยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: สมรรถนะ, นวัตกรทางการศึกษา, การจัดการเรียนรู้ของครู

Abstract

The purposes of this study were: (1) to investigate the current and desirable states of educational innovator competency that facilitates teachers' learning management, and (2) to examine recommendations and guidelines for enhancing such competency. The population consisted of 120 participants, including 13 school administrators and 107 teachers from Educational Institution Network Group 10 (Phu Lon–Pha Luang) under the Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3. The research instrument was a 40-item questionnaire. The Index of Item-Objective Congruence (IOC) for all items was 1.00. The item discrimination indices ranged from .439 to .838 and from .440 to .836, while the reliability coefficients were .95 and .97, respectively. A total of 120 questionnaires were returned, representing a response rate of 100 percent. Data

were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that: 1) the overall current state of educational innovator competency supporting teachers' learning management was at a high level, whereas the overall desirable state was at the highest level; and 2) the recommended approaches for enhancing such competency included developing teachers' capacity to utilize data and digital tools for analyzing and improving instructional practices, promoting Professional Learning Communities (PLCs) and mentoring systems to strengthen analytical thinking and innovation development, and supporting professional networks both within and outside educational institutions to facilitate knowledge exchange and collaborative innovation. These approaches are expected to contribute significantly to improving the quality of student learning outcomes.

Keywords: Competency, Educational Innovator, Teachers' Learning Management

บทนำ

ในยุคที่การศึกษาเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสังคมแห่งนวัตกรรม ครูจึงจำเป็นต้องมีสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สมรรถนะดังกล่าวช่วยให้ครูสามารถคิดค้น ประยุกต์ และพัฒนานวัตกรรมทางการเรียนการสอน (อภิบาล สุวรรณโคตร์, 2563) รวมทั้งใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลในการออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและผลลัพธ์การเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พิมพันธ์ เดชะคุปต์, 2564)

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น–ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ยังคงเผชิญกับความท้าทายในการพัฒนาสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาของครูให้สอดรับกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งในด้านการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมการสอน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อพัฒนาการศึกษา ดังที่ สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์

(2561) ได้กล่าวไว้ว่า สมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาของจำเป็นต้องสอดรับกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล มอฉะนั้นแล้วอาจส่งผลให้การจัดการเรียนรู้บางส่วนยังไม่สามารถตอบสนองต่อความแตกต่างระหว่างผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษาได้อย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ ยังขาดข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะดังกล่าวเพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2568)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น–ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อให้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าว ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และหน่วยงานทางการศึกษาในการกำหนดนโยบาย วางแผน และพัฒนาศักยภาพครูให้สามารถสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

1. สมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู

สมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21 ที่สะท้อนถึงความสามารถในการคิดค้น พัฒนา และประยุกต์ใช้แนวคิด วิธีการ หรือเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและความต้องการของผู้เรียนในยุคดิจิทัล ครูที่มีสมรรถนะความเป็นนวัตกรจะสามารถออกแบบการ

เรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์นวัตกรรม และการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและนำองค์ความรู้ใหม่มาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตามแนวคิดของ Dyer and Gregersen (2011) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นนวัตกร (Innovator Competencies) โดยอธิบายว่าบุคคลที่มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมจะมีพฤติกรรมและทักษะที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่การค้นพบแนวคิดใหม่และการสร้างคุณค่าให้แก่องค์กร แนวคิดดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาครูให้มีความเป็นนวัตกรทางการศึกษา โดยประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. ด้านทักษะการตั้งคำถาม 3. ด้านทักษะการสังเกต 4. ด้านทักษะการทดลอง และ 5. ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำมาเป็นกรอบแนวคิดหลักในการวิจัยเรื่องสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยใช้กรอบแนวคิดสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู ตามแนวคิด ของ Dyer and Gregersen (2011) มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 2. ด้านทักษะการตั้งคำถาม 3. ด้านทักษะการสังเกต 4. ด้านทักษะการทดลอง และ 5. ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรประชากรที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น–ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2568 มีโรงเรียนในสังกัด 13 โรงเรียน มีประชากรทั้งสิ้น 120 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 13 คน และครูผู้สอน จำนวน 107 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3, 2568)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน เป็นแบบเลือกตอบ ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ Likert และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เป็นข้อคำถามปลายเปิด (Open-ended Questions)

ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยศึกษาเอกสาร และศึกษาเอกสารแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู ตามแนวคิดของ Dyer and Gregersen (2011) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม นำแบบสอบถามนำแสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) พบว่าแบบสอบถาม มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำคะแนนที่ได้จากการทดลองใช้ (Try out) วิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .440-.860 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 และ 2) สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ อยู่ระหว่าง .439-.838 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากมหาวิทยาลัยราชธานี นำส่งหนังสือฯ พร้อมเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 แบบสอบถามได้รับคืนมา จำนวน 120 ฉบับ มีความสมบูรณ์

ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และทำการบันทึกคะแนน แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ปีการศึกษา 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามเกี่ยวสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทำการวิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และข้อเสนอแนะการพัฒนาการบริหารงานทั่วไปของโรงเรียน ตามแนวคิดทักษะการคิดขั้นสูง โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมืองขุขันธ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และหาค่าความถี่ (Frequency)

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ผลการศึกษา สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมและรายด้าน

n = 120

สมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
1. ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.54	.695	มาก	4.61	.486	มากที่สุด
2. ด้านทักษะการตั้งคำถาม	3.53	.697	มาก	4.61	.486	มากที่สุด
3. ด้านทักษะการสังเกต	3.43	.699	ปานกลาง	4.57	.502	มากที่สุด
4. ด้านทักษะการทดลอง	3.60	.676	มาก	4.63	.486	มากที่สุด
5. ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย	3.45	.699	ปานกลาง	4.59	.496	มากที่สุด
รวม	**3.51**	**.693**	**มาก**	**4.60**	**.491**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก (μ = 3.51, σ = .693) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านทักษะการทดลอง (μ = 3.60, σ = .676) 2) ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (μ = 3.54, σ = .695) 3) ด้านทักษะการตั้งคำถาม (μ = 3.53, σ = .697) 4) ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย (μ = 3.45, σ = .699) และพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการสังเกต (μ = 3.43, σ = .699) ตามลำดับ สำหรับ สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ = 4.60, σ = .491) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านทักษะการทดลอง (μ = 4.63, σ = .486) 2) ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ ด้านทักษะการตั้งคำถาม (μ = 4.61, σ = .486) 3) ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย (μ = 4.59, σ = .496) และพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการสังเกต (μ = 4.57, σ = .502) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายคำไหล-ดอนใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างองค์กรแห่งความสุขของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายคำไหล-ดอนใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

n = 20

ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3	ความถี่
1. ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์	
1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์และการสร้างแนวคิดใหม่ โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) หรือสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน	14
1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดเวทีนำเสนอผลงานหรือแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) และนิทรรศการแสดงผลงานนวัตกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแลกเปลี่ยนแนวคิดใหม่ร่วมกัน	10
2. ด้านทักษะการตั้งคำถาม	
2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) หรือการให้คำปรึกษาและพัฒนางานแบบมีพี่เลี้ยง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนข้อสงสัย และร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้	17
2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ การค้นหาความรู้ใหม่ และการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้	12

3. ด้านทักษะการสังเกต	
3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการสังเกตอย่างเป็นระบบ เช่น การสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียน (Learning Analytics) เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกและนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน	20
3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูบันทึก วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลจากการสังเกตผ่านเครื่องมือดิจิทัล เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้	13
4. ด้านทักษะการทดลอง	
4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมทางการศึกษาในชั้นเรียน พร้อมมีระบบติดตาม นิเทศ และสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง	15
4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนา (Plan-Do-Check-Act: PDCA) หรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการทดลอง ปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ	10
5. ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย	
5.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพกับสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และร่วมกันพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา	19
5.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมเครือข่ายวิชาชีพออนไลน์ หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในรูปแบบเครือข่าย เพื่อขยายมุมมอง เพิ่มโอกาสในการพัฒนา และยกระดับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน	14

จากตารางที่ 2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 สรุปแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดสร้างสรรค์และการสร้างแนวคิดใหม่ โดยบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ หรือสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของผู้เรียน (ความถี่ 14) และ 2)

ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดเวทีนำเสนอผลงานหรือแนวปฏิบัติที่ดี และนิทรรศการแสดงผลงานนวัตกรรม เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้คิดริเริ่ม สร้างสรรค์ และแลกเปลี่ยนแนวคิดใหม่ร่วมกัน (ความถี่ 10)

2.2 ด้านทักษะการตั้งคำถาม มีข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ หรือการให้คำปรึกษาและพัฒนางานแบบมีพี่เลี้ยง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้ตั้งคำถาม แลกเปลี่ยนข้อสงสัย และร่วมกันหาแนวทางแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ (ความถี่ 17) และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ การค้นหาความรู้ใหม่ และการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้ (ความถี่ 12)

2.3 ด้านทักษะการสังเกต มีข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการสังเกตอย่างเป็นระบบ เช่น การสังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน หรือการวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึกและนำไปพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (ความถี่ 20) และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูบันทึก วิเคราะห์ และใช้ข้อมูลจากการสังเกตผ่านเครื่องมือดิจิทัล เพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ (ความถี่ 13)

2.4 ด้านทักษะการทดลอง มีข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเปิดโอกาสให้ครูทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ หรือนวัตกรรมทางการศึกษาในชั้นเรียน พร้อมมีระบบติดตาม นิเทศ และสะท้อนผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (ความถี่ 15) และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ และปรับปรุงพัฒนาหรือการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการทดลอง ปรับปรุง และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ (ความถี่ 10)

2.5 ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย มีข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพกับสถานศึกษา ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ และร่วมกันพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา (ความถี่ 19) และ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูเข้าร่วมเครือข่าย

วิชาชีพออนไลน์ หรือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในรูปแบบเครือข่าย เพื่อขยายมุมมอง เพิ่มโอกาสในการพัฒนา และยกระดับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน (ความถี่ 14)

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาอภิปรายผลในประเด็น ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านทักษะการทดลอง 2) ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 3) ด้านทักษะการตั้งคำถาม 4) ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย และพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการสังเกต ตามลำดับ สำหรับ สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านทักษะการทดลอง 2) ด้านทักษะการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ ด้านทักษะการตั้งคำถาม 3) ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย และพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการสังเกต ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ตั้งข้อสงสัย และใช้คำถามเป็นเครื่องมือในการคิดวิเคราะห์และแสวงหาความรู้ใหม่ จึงทำให้สมรรถนะด้านทักษะการตั้งคำถามโดยรวมอยู่ในระดับมาก ขณะเดียวกันสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นว่าครูยังต้องการการสนับสนุนให้สามารถตั้งคำถามเชิงลึกและใช้คำถามเพื่อสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ครูได้ตั้งคำถาม คิดวิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ การุณา สีชมพู และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า แนวทางการพัฒนาความเป็นนวัตกรทางการศึกษาของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2

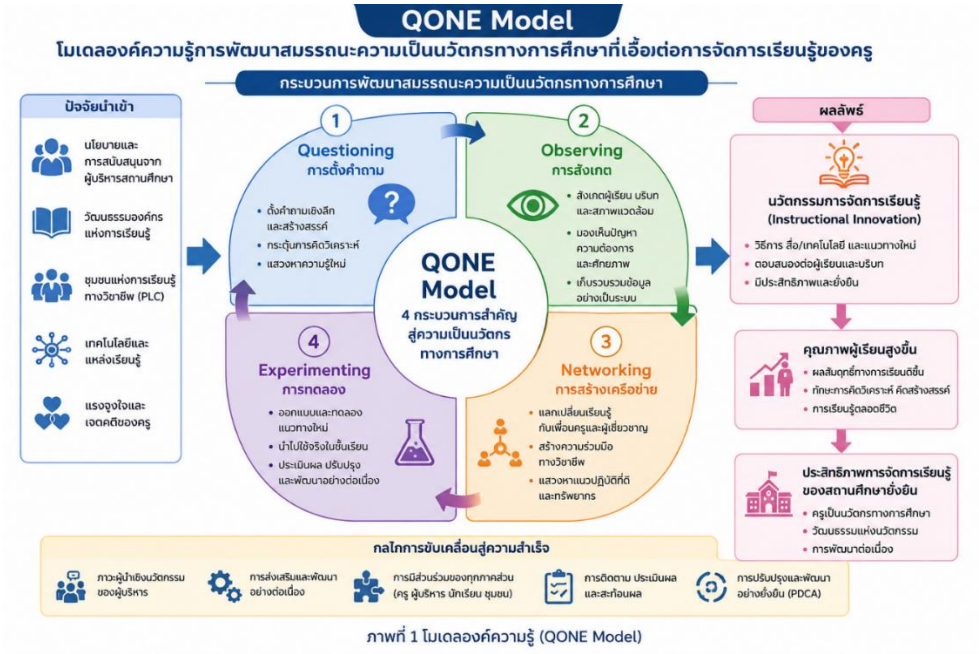
ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้คำถามเพื่อพัฒนาการทำงาน สามารถช่วยให้ครูพัฒนาแนวคิดใหม่และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในทางที่ดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 (ภูหล่น-ผาหลวง) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าครูมีความต้องการให้สถานศึกษาส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เกิดการตั้งคำถาม การแลกเปลี่ยนข้อสงสัย และการร่วมกันคิดวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางแก้ปัญหา ซึ่งจะช่วยให้ครูเกิดการแสวงหาความรู้ใหม่และพัฒนาแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การให้คำปรึกษาแบบมีพี่เลี้ยง และการใช้เทคนิคการตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์ เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการสร้างนวัตกรรมทางการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ ศรีสุข (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ และการใช้คำถามเป็นเครื่องมือในการพัฒนางาน สามารถช่วยให้ครูเกิดแนวคิดใหม่และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนในทางที่ดีขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า การพัฒนาสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครูควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการส่งเสริมให้ครูมีทักษะการตั้งคำถาม (Questioning) เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการแสวงหาความรู้ใหม่ จากนั้นจึงพัฒนาทักษะการสังเกต (Observing) เพื่อให้ครูสามารถมองเห็นปัญหา ความต้องการ และศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างลึกซึ้ง ต่อมาใช้กระบวนการสร้างเครือข่าย (Networking) เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างความร่วมมือทางวิชาชีพ ก่อนนำองค์ความรู้ที่ได้รับไปสู่การทดลอง (Experimenting) และพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผู้วิจัยจึงสังเคราะห์เป็น “QONE Model” ประกอบด้วย 4

กระบวนการสำคัญ ได้แก่ Questioning, Observing, Networking และ Experimenting ซึ่งเป็นกลไกที่ช่วยส่งเสริมการคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ของครู อันส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ผู้วิจัยนำเสนอโมเดล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 โมเดลสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู

สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้สรุปได้ว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรทางการศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของครู ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรของครูอย่างเป็นรูปธรรม โดย จัดระบบพัฒนาครูให้ใช้ข้อมูลและการสังเกตผู้เรียนอย่างเป็นระบบผ่านเครื่องมือดิจิทัล เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หรือระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้ครูกล้าตั้งคำถาม คิดวิเคราะห์ และร่วมกันหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา และสนับสนุนการ

สร้างเครือข่ายวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรม และต่อยอดการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน อันจะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นนวัตกรของครูและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะความเป็นนวัตกรของครูอย่างเป็นรูปธรรม โดย จัดระบบพัฒนาครูให้ใช้ข้อมูลและการสังเกตผู้เรียนอย่างเป็นระบบผ่านเครื่องมือดิจิทัล เพื่อวิเคราะห์และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) หรือระบบพี่เลี้ยง เพื่อส่งเสริมให้ครูกล้าตั้งคำถาม คิดวิเคราะห์ และร่วมกันหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา และสนับสนุนการสร้างเครือข่ายวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พัฒนานวัตกรรม และต่อยอดการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน อันจะช่วยเสริมสร้างสมรรถนะความเป็นนวัตกรของครูและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านทักษะการสังเกต รองลงมาคือ ด้านทักษะการสร้างเครือข่าย และลำดับที่สามคือ ด้านทักษะการตั้งคำถาม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรเร่งพัฒนาหรือหาแนวทางแก้ไข ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบการสังเกตและการใช้ข้อมูลในการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างเป็นระบบ โดยส่งเสริมให้ครูใช้เครื่องมือในการสังเกต บันทึก และวิเคราะห์ข้อมูลการเรียนรู้ของผู้เรียน เช่น แบบบันทึกการสังเกต โปรแกรมฐานข้อมูล หรือเครื่องมือดิจิทัล เพื่อให้ครูสามารถนำข้อมูลเชิงลึกมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพของครูทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การศึกษาดูงาน หรือเครือข่ายออนไลน์ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แบ่งปันประสบการณ์ รับแนวคิดใหม่ และร่วมกันพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 3) ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์ในการจัดการเรียนรู้และการพัฒนางาน โดยจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศแบบมีพี่เลี้ยง และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การค้นหาความรู้ใหม่ และการแก้ปัญหาเชิงนวัตกรรม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

การุณา สีชมพู, สมพร พรหมสุวรรณ และกิตติพงษ์ รัตนชัย. (2560). แนวทางการพัฒนาความเป็นนวัตกรทางการศึกษาของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2. วารสารการบริหารการศึกษา, 13(2), 45–60.

วราภรณ์ ศรีสุข. (2564). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 1. วารสารการบริหาร

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. (2568). รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR). อุบลราชธานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3.

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์. (2561). พฤติกรรมการทำงานและการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมพันธ์ เดชะคุปต์. (2564). ครูนักสร้างสรรค์นวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิบาล สุวรรณโคตร์. (2563). การกำหนดนโยบายและการมีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Dyer, J., Gregersen, H., & Christensen, C. M. (2011). The innovator’s DNA: Mastering the five skills of disruptive innovators. Harvard Business Review, 89(12), 60–67.